IX-ik évfolyam. 21-ik szám. Kőszeg, 1891. május 24-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 10 kr. Előfizetési pénzek és reclamátiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a tahlaház iskola-uteczai részében. (Szerkesztővel értekezhetni d. e. 11—12. és d. u. 1—2-ig.) Kiadó iroda: városkor 81. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek a egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor sellőrtékön felül. Megjelenik minden vasárnapon. Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Ellátási állomások.

(M. L.) A nemes feladatok között, melyek ezen a végső éveit járó században megoldásra várnak, nem utolsó helyet foglal a szegényügy, a szocziális nyomor czélszerű rendezése. A szegénységet végkép megszüntetni sohasem fog sikerülni a siralom e völgyében, de a szegény emberek sorsát lehetőleg enyíteni: hálás vállalkozás. Meg vagyunk győződve, hogy sok jószándéku ember szivéből beszélünk, ha azt mondjuk, hogy a mostani állapot a szegények, különösen a vándorló szegények segélyezése körül tarthatatlan.

A mindennapi tapasztalás eléggé bizonyitja, hogy a koldulással sokféle visszaélés történik és hogy többnyire érdemetlenek sarczolják meg a jószivü embereket. Oly községek, melyek országut mentén állanak, valóságos adófizetői e járó-kelő semmirevaló népségnek, melytől hala fejében még életünket, jószágunkat kell féltenünk, vagy gorombaságot zsebre raknunk. A minap, midőn már vagy 14 idegen koldusnak alamizsnát osztogattunk és a cselédség alig győzte a sok csöngetésre az ajtót nyitni, az egyik vándor-legény annyi ideig sem akart az ajtó előtt várni, mig a cseléd krajczárért futott, hanem másodszor is megrántotta a cseugetyüt és az oda sietö cselédre e szavakkal förmedt rá: „Hát 14 napig álljak az ajtó előtt?“ s köszönet helyett dörmögve odább állott.

Szükségtelen azonban szomoru példákra hivatkoznunk, hiszen e tekintetben mindnyájunknak kijut bőven. Mindeme kellemetlenségeket még szivesen elviselnők, csak azon gondolat ne bántana egyuttal, hogy jótéteményünk kárba veszett, hogy érdemetlen, dologkerülő embert gyámolitottunk, ki munka helyett a koldulási választotta kenyérkeresetéül! Van ugyan e szabály alól is kivétel, de csak ritka esetben. Tennünk azonban kell valamit; igy, ahogy most vagyunk, mindig nem maradunk.

De tartozom az igazságnak azon kijelentéssel, hogy már tettünk is valamit, hogy törvényhozásunk ez ügygyel már foglalkozott és szigoru törvényt hozott az ok nélküli koldulás és csavargás megszüntetésére. Az 1879. évi XL. t. cz. oly bölcs rendelkezéseket tartalmaz, melyeket ujból és ujból emlékezetbe hozni hálas feladatnak látszik; hadd álljanak itt a főbb intézkedések:

„Az, akinek bizonyos lakhelye nincs, vagy azt elhagyja, foglalkozás vagy munka nélkül csavarog, — ha a hatóság által kitüzött határidő alatt sem a fentartására szolgáló eszközöket, sem azt, hogy azok tisztességes megszerzésére törekszik, kimutatni nem képes, mint csavargó, 8 napig terjedhető elzárással büntetendő.“

„A ki hatósági engedély nélkül nyilvános helyen vagy házról-házra koldul, a ki 16 éven aluli gyermekeket a koldulásra biztat, vagy koldulni küld, vagy e czéltól másnak rendelkezésére bocsát, 8 napig terjedhető elzárással büntetendő. Két hónapig terjedhető elzárással büntetendők azon hatósági engedély mellett vagy anélkül koldulók: a) akik a hatóság által megállapitott időn kivül koldulnak, b) akiknél a koldulás alkalmával fegyver van; c) akik nyitva nem levő lakásba előzetes engedély nélkül bemennek; d) akik a nyomort, szerencsétlenséget stb. szinlik. Csavargás vagy koldulás miatt elitéltek büntetésök kiállása utáu is, ha belföldiek, illetőségi helyökre utasithatók, ha pedig külföldiek, az országból kiutasithatók.“

Azt hinné az ember, hogy e törvény egy csapással megszüntette a jogtalan koldulást, csavargást! Oh, de könnyen meggyőződünk az ellenkezőről. Nem hisszük, hogy ezen törvény szentesitése előtt a mai állapotnál rosszabbul lehetett volna! De e törvénynyel kezünkben könnyen végére járhatunk már visszás helyzetünknek.

Mindenekelőtt kérjük e törvény szigoru végrehajtását! Minden község gondoskodjék a maga szegényeiről — e tekintetben eddigelé sem panaszkodhatunk — s ne engedje, hogy a község határát koldulás czéljából átlépje. Ahol pedig ilyent tetten érnek, azonnal tolonczolják vissza illetőségi községébe, talán szárnyát szegik hamarosan csavargási szellemének.

A vándorló-legények számára pedig létesitsünk ellátási állomásokat. Ausztriában minden község végén táblát állitottak fel, a melyről a vándorlegények leolvashatják azon községek neveit, melyekben éjjeli szállást, élelmezést nyernek. Az erre vonatkozó kiadásokat födözhetnők például a vadászati jog bérösszegéből. Egyébként nem hiszem, hogy akadna oly község, mely nem szivesen járulna e költségek födözéséhez, ha meggondolja: minő nagy tehertől, minő nagy kellemetlenségektől szabadulunk fel mindannyian. Bár szóba hozná valamelyik megyebizottsági tag ezen ügyet a legközelebb tartandó megyei közgyülésen! *(M. és V.)*

TÁRCZA.

Riza nótája.

Pekry Károly.

„Szomoru fűz hervadt lombja
Káborul a virhalomra . . .“

Ezt húzd, czigány, ezt húzd; a lelkem tán
ebben,
Ezt húzd, czigány, ezt húzd; szivem hadd
repedjen!
Mély édes-keserű bús melódiája,
Köny perdül szemükbe fájó hallatára;
De mikor én hallom, szivemet facsarja,
Mintha fátyol alul jönne minden hangja . . .
Feketébe borúl a vigadók terme,
Ravatal az asztal, koszorúkkal tele,
Könnyes szemtedő lesz boros tertője,
Halk beszéd a réja: ki a temetőbe . . .
Kisértetes lesz a gyertyák sugára,
Sápadtan sikamlik ábrándos arczára . . .
Ott van a legszebb lény, kiterítve, holtan . . .
Minden akkord úgy fáj, ez a dallam olyan . . .
Elég! — nem, nem, tovább, belesir a lelkem . . .
De mikor oly édes vele együtt lennem,
Bárcsak emlékemben, bár csak képzelemben

•

Újra látom arczát, újra látom s nézem
Nagy, kerek, égszinü gyönyörü szemében
A fájó ábrándot, bánatos merengést . . .
Összeszorúlt ajkán elnyomott panasznak
Örökös, borongó fellegei vannak. —
Újra látom, itt ül, májusi este,
A hold fényétől oly ábrándosra festve.
Tavaszi lengő, májusi illat,
Az este varázsa szinte elkábitnak.
Rám néz, mély merően, óh ez a tekintet!. .
Dobogni hallottuk lázas sziveinket. —
Átöleltem . . . aztán . . . aztán megcsókoltam . .
Aztán, ujra, ujra . . . fürésztem a csókban
S — ő, ő, bámatosan nézett nagy szemével . . .
Szeretsz-e, szeretsz-e mégis ez a kétely . . .
Igy fogadod, Riza, első ölelésem,
Lopni kell csókodat, lopni kell énnékem?
Rám hajolt fejével, s egyetlenegy csókot
Izzó homlokomra rálehelt, rácsókolt,
Akkor, akkor hallám csókos ajkáról,
Kisértő hangon, mintha fedni fátyol: —

Kis madárka zeng az ágon,
Temetőbe, sirba vágyom . . .
Temetőbe sirva vágyom . . .“

Mért halt meg, óh Isten . . . mért hull le
a csillag,
Mért fonnyad a hímlő, a tüdőnek nyilnak,
A kicsi madárnak mért reped meg szive,
Mért hull el a rétnek illatozó dísze?
Nincs, a ki megmondja; aki érzi, érti:
Mély fájdalom az, mely szivemet úgy tépi . . .
Oly keserű fájjó valamennyi hangja . . .
Belesir a lelkem e szomorú dalba!
Hej! — huzzad, czigány, húzzad; a lelkem
tán ebben,
Húzzad, czigány, húzzad; szivem hadd repedjen!

Szomorúan zúg-húg a szél,
Temetőből nyugalmadat beszél,
Édes lesz ott meghalnom,
Oda lenn már nem fáj semmi . . .
Nem fáj semmi . . .

A fürdők történetéhez Magyarországon.

I. Mesterséges fürdők.

(Vége.)

Az 1621-iki nagyszombati kalendárium februárra ajánlja:

„Hasadat tagituan legyen meleg fördödö.“

Márcziusra:

„Az fördőben akkor mosogasd testedat.“

Májusra:

Pünkösd hava kedvel okos orvosokat
Az tiszta fördőkben szerel vig mosódnal.“

November hóra:

„Fördőt hogy kesseczen fördőst se szolliczad“.

Az 1621-iki bártfai naptár következő utasításokat ad:

Márczius:

„Gőz feredö most igen használ, tudok.“

Májusra:

„Fördődk és mávnak véret eresztek.

Novemberre:

„Föredek, de asszonyommal nem hálok.“

Az 1621-iki debreczeni kalendariumban a következő utasításokat találjuk:

Februárra:

Fördőgyel bizvest es az fő arat
Vágasd bal kezeden.“

Május hór..:

„Pünkösd hava purgatioval
Hadgy elnünk a melag fördődvel.“

Junius:

„Az fördődés és Ervagas
Ez holnapban igen artalmas.

Helyi és vidéki hirek.

— **Kinevezés.** Reiszig Ede, vármegyénk érdemes alispánja, ő felsége a király által Békesvármegye főispánjává s egyszersmind e vármegye területére kivételes hatalommal felruházott kormánybiztossá neveztetett ki.

— **Eljegyzés.** Simon Károly, bellatinczi gyógyszerész, Kőszegen a napokban eljegyezte Csácsinovits Vilma kisasszonyt, özvegy Csácsinovits Istvánné szeretetre méltó szende leányát. Gratulálunk!

— **Zsinati vizsgálat.** Eberhardt Gyula, helybeli segédlelkész, e hó 14-én és 15-én Szombathelyen az ágazatos hittan- és egyházjogból jó eredménynyel tette le a vizsgálatot.

— **A pünkösdi ünnepek.** Az idei pünkösdi két ünnepnapot a fagyos szentek szele majdnem teljesen megrontotta. Az első napon kellemetlen hideg és eső az otthon maradásra késztetett mindenkit; a másodikon már kibukkant ugyan a tavaszi nap sugara, de reggel és este hideg borzogatta tagjainkat, szóval nem volt valamire való kirándulóló-nap ez sem. Vállalkozóbb szellemek mindamellett felkeresték ismert szép helyeinket, sőt a messzebb fekvő Rőt, Lek i helységekbe is kirándultak.

— **Bérmálás.** Megyés püspök ur ő méltósága pünkösd vasárnapján Szombathelyen, pünkösd hétfőn Német-Gencsen bérmált. Ma. Szt. Háromság vasárnapján, Rohonczon; 25-én, hétfőn, Inczéden; 26-án, kedden Város-Szalónakon; 27-en, szerdán, Máriafalván; 28-án, Urnapján és 29-én, pénteken, Pinkafőn; 30-án, szombaton, Felső-Őrött; 31-én, vasárnap, Alsó-Őrött; junius első napjaiban pedig Vörösvárott, Pinka-Miskén, Német-Szt.-Mihályon és N.-Nardán lesz bérmálás.

— **A főherczeg fogadása.** József főherczegnek a fogadását előkészítő bizottság mult csütörtökön ülésezett a városházán és egyelőre a következő megállapodásra jutott: Diadalív lesz felállitva a vashidfőnél; a házak fellobogóztatnak és a városi képviselő-testület, élén a polgármesterrel, vasutnál fogadja a magas látogatót, kinek később tisztelegni is fog. Végleges és a részletekre is kiterjeszkedő határozatok, ugy látszik, nem hozattak.

— **Meghivás.** A kőszegi kath. tanitó-kör tavaszi gyülését folyó év junius 3-án délelőtt 9 órakor tartja Sálfán, mely alkalommal egyszersmind az ottani veterán tanitónak: Fehér József urnak 50. éves tanitói jubileumát fogja megünnepelni. — A rendes gyülést díszülés és ünnepélyes hálaadó isteni tisztelet előzi meg. Midőn erre az igen tisztelt tagokat és tanügybarátokat tisztelettel van szerencsém meghivni, szabadjon egyuttal a lehető pontos megjelenésért esedezni. Kőszegen, 1891. május hó 21-én. Pados Gábor, a kör elnöke.

— **Rendkivüli közgyülés.** A városi képviselő-testület pénteki rendkivüli közgyülése csak kevés, de amellett fontos tárgyakkal foglalkozott. A városi erdőben eladásra kerülő tűzifa árának meghatározása az ideihez hasonló hideg télhez mérten a házi asszonyoknak budgetjet tetemesen terhelni alkalmas, mert a fa-árak mind magasabbak lettek. — Már sokkal mélyebb érvágást okoz városi pénztárunkon a cultus miniszteri rendelet, melylyel a városi közgyülésnek foglalkoznia kellett. A polgári iskola számára annak idején felajánlott épülettel iskolai czélokra a miniszter ur nem elégszik meg, hanem ő is lakás-bérbeadásokkal kivánja foglalkoztatni a tudomány hirdetőit — vagy is nemcsak a jövőre, de 1890 és 1891. évre vissza felé is követeli az egész épület bérjövedelmét. Csak aztán mind ez uj érvágások folytán a vérveszteség egészen el ne gyöngitse adózó közönségünket. — A harmadik tárgy katonaság ide helyezésének kérdésére terjeszkedett. Annyiszor tettünk mindenfelé ez irányba kisérleteket, hogy egyelőre a sikerre nézve nagyon vérmes reményeket nem akarnánk kelteni.

— **Fa-árak.** A városnál kapható tűzi-fának ára a következőleg lett megállapitva: Hét-kutnál bükk-hasáb 9 frt 50 kr., bükk-dorong 7 frt, tölgy-dorong 5 frt, bükk-hasábalja 7 frt 50 kr., bükk-botfa 2 frt, tölgy-botfa 1 frt 70 kr. Sáros-kutnál bükk-hasáb I. osztály 9 frt 50 kr., II. osztály 8 frt. 50 kr., bükk-hasábalja 6 frt 50 kr., bükk-dorong 6 frt, tölgy-dorong 4 frt, bükk-botfa 1 frt 80 kr., tölgy-botfa 1 frt 20 kr. Hermán-kútnál bükk-hasáb 8 frt, bükk-hasábalja 6 frt, nyir-hasáb 5 frt, nyir-dorong 3 frt, vegyes-botfa 1 frt.

— **Idegenforgalom.** Az idén, hallomás szerint, még többen kérdezősködnek a helyi viszonyok után és szeretnének a nyár folyamára idejönni, mint ezelőtt egy évvel. Akik személyesen jönnek puhatolózni, azoknak igen imponál városunk kedvező fekvése s az itt uralkodó tisztaság, de nem konveniál nekik a lakás. A lakásoknak, legalább az alkalmasaknak, ugylátszik hiányában vagyunk s azért nem is számithatunk eredményre mindaddig, mig e hiányon nem segitünk.

— **Csevegés a hétről.** A Szentlélek leszállott és felvilágositotta pünkösd táján az emberek szivét, elméjét. Közeledett egymáshoz a város két fő zászlóvivője; de nem a harczra, hanem a béke megkötése és fentartása czéljából. A seregek egyesülni fognak és nem lesz a jövőben két ellenséges tábor, legalább számba vehető nem, mert ilyen tekintélyes erővel szemben kárba veszne minden erőlködés, komolyabb akczió. Most már tehát biztositva látjuk a kőszegi békét és egise alatt fejlődhetik egyesek és a város jóléte.

*

Bérmálás volt mult hétfőn Német-Gencsen. Elmentek arra a többi között olyanok is, a kik valami oknál fogva másunnan elmaradtak, vagy ott nem végezhettek. Véletlenül magam és azok közé tartoztam. Csak bérmáltatni akartam s úgy esett hogy magam is megbérmálkoztam. A különbség csak az, hogy a mig a hivatott bérmálandó eltörölhetetlen lelki jellel dicsekedhetik, én a fejemre mutathatok, mint a hol a bérmaút nyoma most is meg van, hála azonban a gencsi bába és a kőszegi doktor műtétének, most már gyengébb formában.

*

Mióta Csáky Albin gróf üi Magyarország közoktatásügyi miniszteri székében, azóta a tornaügy sokat nyert jelentőségében. Üdvös rendeleteinek köszönhető a tornaügy fejlődése és az a szép eredmény, melyet tanintézeteink az első országos tornaversenyen felmutattak. Sajnálni lehet azonban, hogy Vasvármegyéből csak csekély számmal mentek fel ifjaink Budapestre és csak egy lett versenygyőztes. Napnál világosabb, hogy, vagy nem kultiváljuk eléggé a testgyakorlást, vagy nem vettünk részt oly számban az első versenyen, mint ahogy az tőlünk tellett volna. Szombathely után Kőszeg az első város megyénkben; tanintézeteinkben űzik a testgyakorlást; hogyan van az mégis, hogy innen senki sem jelentkezett az „olimposzi“ játékra? Látunk az utczán katonás tempóban haladó testedzett tornász-csapatokat; gyönyörködünk ezek kifogástalan mozdulatain és sikert igérünk nekik a küzdelemre, mégis nem mozdulnak ők; mi annak az oka? — Mi volna más, mint az a közöny, a mely belefeszkelte magát az emberek sziveibe, és melytől, mint átoktól, nem birunk szabadulni — mi kőszegiek.

— **Kirándulás Fraknóra.** Mi mindig csak tervezünk, készülünk valahová, azután soha sem jutunk el oda. Ugy vagyunk p'd. a fraknói uttal. Került volna szép társaság a pünkösdi kirándulásra, de nem volt, aki a rendezést kezébe vette volna. Hiába figyelmeztettük e körülményre a turista-kör kirándulást rendező albizottságát; siket fülekre találtunk a leghivatottabb egyéneknél is. Hogy miként gondolkoznak mások, nevezetesen a jóval távolabb lakó győriek, annak illustrálására álljon itt a következő értesités: „A győri olvasó-egylet a jövő hó első felében érdekes kirándulást tervez az Esterházy herczegek ősi fészkébe, Fraknó várába. Máris nagy érdeklődés mutatkozik (sic!) ez élvezetes kirándulásra, mely lehető legjutányosabb anyagi föltételek mellett fog rendeztetni. A társaságot külön vonat szállitja Sopronig, honnan a déli vasuton Nagy-Martonig folytatólag megy. Innen bérkocsikon a hegy tőveig, esetleg a várig.“ Ime, megint tanulhatunk!

— **Kőszegi tapasztalatok.** Hazánk és kies kir. városát meglátogatván, mondhatom, ennek fekvése, egészséges klimája, csinos tiszta utczáival, úgy több rendbeli, már ugy hiszem böven körülirt nevezetessebb épületei és kiránduló helyei, oly kedves benyomást tettek rám, melyet valóban több felé tett utazásaimban alig tapasztaltam. — S őszintén mondhatom, hogy egy ideális kedélyü ember, ha kedves helyet akar látni, jöjjön Kőszegre, és nem fog csalódni. — De hát miután nincs fény, árny nélkül, egy árnyoldalát is tapasztaltam e kedves helynek. Ugyan is: különössen az est legkellemesebb óráiban, s ugy szólván a leglátogatottabb helyen ki van téve a szemlélő egy valóságos kutyakóborlás látványának, akár csak Konstantinápolban, s hogy ez alkalmatlan lehet a sétálóknak, sőt veszélyes az uczán járó gyermekseregnek, ezt sajnossau tapasztaltam. Egy kis három — négy éves leányka magánossan menvén az utczán, ott utját álotfa egy nagy réz-nyakövvel ellátott szelindek. A kis leány sirva védelmezte magát kezeivel, mig egy közelebb álló egyén tőle az ebet elhajtotta. — Megfigyeltem az ebet, s ugy látszott, hogy az az étlenségtől elkényszeredve habzó szájjal kóborolt a piaczon tovább is késő estig. Hisz mindenütt vannak emberek, a kik a szivüket a zsebükben hordozzák és sajnos ezek leginkább kutyakedvelők s tartanak eleget s mások alkalmatlanságára. Talán nem volna kár, ha az illető hatóság az ily passziót egy kissé hatásosabban korlátozná, s igy az ily anomáliák nem vetnének árnyat e kies kir. város kedvességeire.

Egy látogató.

— **Turista-mulatság.** A kőszegi turista-egyesület az „Irottkőn“ 1891. juniusban felépülő kilátótorony javára 1891. május hó 31-én, a sörházkertben tánczmulatsággal egybekötött majálist rendez, melyre a város és védekének intelligens közönsége ezennel tisztelettel meghivatik. 1. Közreműködik a kőszegi zenekar. 2. A sörházkert diszesen, fényesen kivilágitva lesz. 3. Délutántól kezdve nagyszerű, mulatságos ménageria (ritka állatok kiállitása a világ minden részéből) lesz látható. 4. Az est beálltával gyönyörű és nagy ködfátyolképek bemutatása. 5. Még itt nem látott fényes és meglepetésekben gazdag tűzijáték. Aki sokat akar látni és jól mulatni, ne mulaszsza el ezt a kerti-estélyt meglátogatni. Belépti-dij: Személyenkint 50 kr., családjegy 3 személyig 1 frt, 3 személynél több 1 frt 50 kr. Kezdete 5 órakor délután. Szives felülfizetések köszönettel nyilvánosan nyugtáztatnak.

— **Igazgató-választás.** Az *Oedenburger Zeitung* szerint Sopronban mult csütörtökön 18 pályázó közül kijelölt öt egyénből Rónn F.-et választották meg a

---

Julíusra, Október s Novemberre: L. fentebb a debreczeni 1619-iki naptárt.

Egy bécsi (1650-iki) magyar naptár szerint április hóban „ember is purgálással s gőz fördővel könnyebbitze fejét.“ E naptár érvágási szabályai szerint csak az érvágás utáni hatodik napon szabad fürdőt venni.

Fröhlich Dávidnak az 1641. évre irt csepregi kalendáriuma február hóra ezt tanácsolja:

„Vért ujits, purgáld magad és förödgyél.“

Márczius hóra:

„Jó köblösni, keveset purgálni,
Gőzfördőben a gonoszt kigomlalni“

Április hónapra:

„Most minden nő erővel
Azert élly gőzfördővel.“

Juniusra:

„Od magadat erős bortul, máztől
Sok fűszerszamtol és gőzfördőtől.“

Julius hóra:

Sokat ne förödgyel, keveset purgaly.“

Augusztusra:

„Förödés és bujaság ártalmas.“

November havára:

„Sokat ne förödgyel, de sok vért se botsas.“

Neubarth Kristóf 1652-iki váradi „Uj s ó kalendarium“-a a következő balneo-hygieniai tanácsokat adja olvasóinak:

Januárra:

„Feredgy, igyal kitsint ne botsasad véredet.“

Julius hóra:

„Mivel a legnagyobb hévség mostan izgat,
Ervágástul, fördőtül megojjad magadat.“

Szeptemberre:

„Jol lakjal, hany köppölt, förödgy és légy tsinos.

Ezenkivül „Egynehány Regulák, mellyekre akkor tarts számot, midőn eret vágatz, magadat köppölyöztetsd, purgátiót vesz és förödöl“ czim alatt e naptár még a következő fürdőegészségügyi utasításokat tartalmazza:

11 Kik erős dolgot nem tesznek, mindazáltal az étel ital jól esik, azok bővölködnek a hús- és bőr között nedvességgel, azért igen használatos az ilyeteknek s gőzförödő; a kik ellenben erő- dolgot tesznek, melegben járnak-kelnek s gyakran megizzadnak, azok vizben förödgyenek.

12. Se felette meleg, se igen hideg vizben ne förödgyél.

13. A gyakorta való förödés senkinek nem használ.

14. A förödőben ne igyál, mert felette árt a mávnak.

15. A förödő után se terittes menten asztalt, hanem egy kevés ideig ételtől-italtól tartóztasd meg magadat.

16. Az éhomra való förödés ösztövérséget nemz, minekokáért kövér embereknek való; ösztövéreknek, akkor hasznos a förödés midőn az hozzájok vött eledel mintegy felényire megemésztődött.

17. A kiknek fejek, szemek és fogak fáj, a sebesek, a kik étellel, itallal magokat felettéb megterhelték, és kik hideglelést szerző forróságot éreznek magokban, azok a förödőnek békét hadgyanak, mert kár nyittya szemeket.

18. A förödő után magadat a hidegtől megoltalmazzad, mert felette árt ez agyvelőnek, s egyéb contaidnak velejét is megvesztegeti, és a görcsnek gyakor reád jövését szerzi.

19. Lábadat gyakran mosogasd melegvizben, csuda mely igen használlyon, mind a főnek, mind pedig a szemeknek.

20. Fejedet mindenkor éhomra mosattassad, avagy sok idővel étel után. S ezt nem gyakran, hanem 25 napok alatt egyszer cselekedgyed.

Neubarth 1671-re szóló lőcsei naptára julius s szeptember hónapra ugyanazon szabályokat diktálja, mint az 1652-iki; az 1673-iki kolozsvári kalendárium junius hóra ezt szabja:

„Ne feredgy, az hévség meg-bántja testedet“.

Novemberre:

„Feredhetsz gyakorta, méhsert is igyál.“

Apáczia Csere Jánosnak „Magyar Encyclopaedia“-ja (Utrecht 1653.) a fürdők gyógyhatásait is tárgyalása körébe vonja. Erre vonatkozó nézetei a következők:

Januárban „eret ne vagas, hanem feredővel ely“ (248. old.) Februárban „meleg feredőckel elhats“; márcziusban „jó gyakorta megferedni“ (285. old.) májusban „ . . . feredezzel . . . (287 old.); juliusban „a feredőket el tavoztasd“ (288. old.); augusztus: „Artalmas itt . . . feredővel . . . élni“; szeptember: „Ekkor bővebben ihatol, orvossaggal élhetz, eret vagathatz. feredhetel“ (288. old.); októberban „vágass eret, feredi“ stb. (289. old.)

Müve 174. oldalán a fürdés általános hatásairól szólva, azt mondja: „A feredők hasznosak, ha ki jól él vélek, tudn. az eledel meg emesztetvén és a testen el oszlattatván, és ha minek előtte benne el fáradtal volna el hagyod. Utánna pedig se egyél se igyál valameddig annak melegsége testedből ki nem párallot.“

A XVII. század végéről való naptárak s orvosi művek már ritkábban tartalmaznak fürdőszabályokat; a naptárakba ezek helyére különböző gazdasági, háztartási s erkölcsi szabályok lépnek; de az alsóbb néposztályok még később is hajlandók voltak a fürdés kedvező vagy kedvezőtlen hatását egyes napokkal kapcsolatba hozni.

A fürdőzés általános elterjedését elősegítette még ama szerepe, melyet a szegénységügyben játszott. A felebaráti szeretet erényének legszebb nyilvánulása a középkorban ama gondviselés, melyet a nagyok a társadalom páriái iránt tanusitanak. Igy olvassuk magyar Szt. Erzsébetről, ki maga sohasem élt fürdővel, hogy saját kezével fürösztett egy bélpoklos szegény embert.

Mások meg arról gondoskodtak, hogy a szeretet e cselekményét haláluk után gyakorolják a szegényeken. E czélból vagy fekvő birtokot, vagy bizonyos pénzösszeget hagyományoztak, hogy ezen évenkint haláluk napján (vagy néha csak egyszer haláluk után) szegényeket részesitsenek a fürdés élvezetében. E fürdőket szegénylélekfürdőknek (Seelbäder) nevezték. Königsberger Mihály beszterczebányai polgár pld. 1503-ban 80 forintnyi alapitványt tesz e czélra: Mehr Bescheid ich flor. 80 vor Seelbad dass man den armen Leutten in das Bad Pier und Prot kauff, als dann dieser Stad gewohnheit ist, als lang das Geld werdt, vnd dass sie meiner wollen gedenken.“ Hasonló értelemmel birnak a „pro refrigerio animæ“ s in „refrigerium et pro salute animæ“ s. t. eff. kifejezések. (Jakab, Okmánytár Kolozsvár történetéhez. Budapest, 1870. I. k. 353, 378. old.)

A gőzfürdők elterjedésének oka egyrészt ama elő-szeretet, melylyel az orvosi tekintélyek a viz- s gőzfürdőket ajánlották, másrészt azonban nyugatnak — a keresztes nadjáratok által közvetített — megismerkedése Kelet szokásaival s kényelmével. Bizvást állithatjuk, hogy ama számos összeköttetés, mely uralkodóink s a

katolikus iskolák igazgatójává. Rónn Segesvárról pályázott és 14 szavazatot kapott. Horváth József 13, és Tormássy János, az eddigi helyettes igazgató, 7 szavazattot kapott. Abszolut többségre ugylátszik nem volt szükség.

— **Fürdő-árak.** A helybeli *ujfürdő* tulajdonosa tudatja a közönséggel, hogy a fürdők árjegyékét hetszász példányban küldte azét és mégis sokan nem kaptak. Akik ilyenekre reflektálnak, azoknak egyszerü jelentkezésre szivesen szolgál az uj tulajdonos.

— **Uj tekepálya.** Nem régiben kaszinói tagokból egy kis részvénytársaság alakult, mely a Netter-féle árnyas kertben kényelmes berendezéssel uj tekepályát készittett. A napokban már meg is nyitják.

— **Öngyilkosság.** Rohonczon pénteken reggel egy Stangel Samu nevü 65 éves bognár a saját házában felakasztotta magát. Mikor kora reggel munkát vittek neki, feltünő idegességgel mondta, hogy most már nem ér rá. Csakhamar azután kitudódott, hogy miért.

— **Falusi búcsu.** A Kőszeggel határos Kethelyen ma búcsút ülnek. Városunkból ilyenkor régi szokás szerint sokan látogatnak el valami ismerőshöz, vagy legalább a falu korcsmájába.

— **Uj orvos.** Rohonczon a napokban telepedett le egy uj orvos, dr. Székely Tivadar, ki négy éven át a fővárosban volt gyakorló orvos és magán gyakorlatát, valamint kórházakban szerzett orvosi tapasztalatait most Rohonczon és vidékén akarja érvényesiteni. Kivánunk sok sikert!

— **Lófuttatások.** A jövő hóban Szombathelyen tartandó futtatások alkalmával mezei gazdák lovai is futhatnak, mire figyelmeztetjük azokat, kiknek saját nevelésü lovaik vannak. A lóversenyek a lovas-ezred gyakorló terén tartatnak, s ugy Szombathelyről, mint Kőszegről különvonatok fogják a közönséget a versenyterre szállitani. A közönség kényelméről minden tekintetben gondoskodva lesz. Künn lesz Hainczmann vendéglős is hideg konyhával.

— **Országos tüzoltógyülés.** A hazai tüzoltó-egyesületek a X magyar országos tüzoltó-közgyülést az idén Sopronban tartják, mely alkalommal a soproni *torna- és tüzoltóegylet* 25 évi fennállását fogja megünnepelni.

— **Miniszter és a „Jó könyvek."** A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet bocsátott ki a tanfelügyelőségekhez, hogy a „Jó könyvek" czimü vállalatot támogassák és utasitsák az iskolák és népkönyvtárak vezetőit, hogy azokat minél nagyobb számban szerezzék be és terjesszék a nép között.

— **Tanitókepesitő-vizsgálatok.** A soproni kath. kir. tanitóképző-intézetben a tanképesitő-vizsgálatok f. é. junius hó 23. és következő napjain fognak megtartatni. A vizsgálat letételre jogosultak tartoznak megjelenésöket junius hó 17-ig az igazgatónál bejelenteni. A vizsgálat előtt bemutatandó a keresztlevél, a képezdei és szolgálati bizonyitványok, illetve a miniszteri engedély.

— **Mennyi pénz van forgalomban?** Az állami számvevőszék kimutatása szerint 1891. márczius hó végéig összesen 12,600,000 frt váltópénz bocsáttatott forgalomba; ez összegből 11 100,000 frt ezüst és 1,500,000 frt réz; az ezüst-váltópénz áll 28,974,718 drb. husz- és 53.050,564 darab tizkrajczárosból; részpénzből pedig 3,099.298 darab négykrajczáros, 136,402,808 darab egy és 2,400,000 drb felkrajczáros.

Rajecz-Teplicz.

(A Magyar Gastein.)

Vasuti állomás: Zsolna (Trencsénmegye.)

Bevezetés. A legközelebbi vasuti állomás: Zsolna, a világforgalomnak egyik fontos és a szélrózsa minden irányából gyorsvonaton elérhető gyúpontja. Innen Rajecs-fürdő — kitünő országuton haladva — egy óra alatt érhető el. Az utazás a legkellemesebben telik el, minthogy a természet bájos szépsége a szemnek folyton felette érdekes és kellemes látványt nyujt a lejtő nélküli ut tőszomszédságában kigyózó patak egyik oldalán elvonuló szikla-csoportok legkülönfelébb mészkőalakzataiban, a másik oldalon pedig a rajeczi alpesek oldalait boritó fenyvesek sötét örökzöldjében.

Fekvés és égalj. Rajecz-fürdő 420 méternyi magasságban fekszik a tenger szine felett, északfelé egy egészen zárt hegyláncz által van védve, miután közvetlenül annak tövében fekszik; éghajlata — alpesek alatti fekvése daczára — igen enyhe, levegője ozondus az egész vidék tüdővész-mentes és portalan; mindezeknél fogva az éghajlati gyógyfürdő minden előnyével rendelkezik, sőt száraz tele miatt téli tartózkodásra is ajánlható.

A forrás vegyelemzése. (Zsigmondy Vilmos véleménye, illetőleg Dr. Telbisz Benedek kisérletei nyomán (Rajecz-fürdő meleg forrásai eocaen-margaretegekből erednek, hőmérsékük 28° R.

A két forrás: a Gizella- és Valeria-forrás a két nagy és négy kisebb tükörfürdőt, valamint a kádfürdőket látja el. A viz kristálytiszta, átlátszó, szag- és izlésnélküli, a violaszinü lakmuspapirost gyengén vörösre festi. A Gizella-forrás vizének fajsulya a külső a (méréskori) levegőnek 11,5° R-nyi hőmérséke mellett 1.00055, a Valeriaforrásé 1.00075.

E helyen a gasteini, wildbadi, pfäfersi és rajecz-fürdői források összehasonlitását tüntetjük fel, mely szerint ezek a többi emlitetteket vegyi tartalom tekintetében felülmulják:

Főalkatrészek	Gasteini	Pfäfers	Wildbad	Rajeczfürdő forrásai	
	100 rész vizben			Valeria	Gizella
Calcium . . .	0·0195	0·1111	0·0997	0·1835	
Magnesium .	0·0117	0·0390	0·0160	0·2024	
Vas-Oxyd . .	0·0005	0·0007	0·0007	0·0149	
Aluminium .	0·0007	0·0020	0·0020	0·0041	
Szilárd alkatrészek összege	0·3399	0·2991	0·5677	0·5897	

Szabad és félig kötött szénsav 0·2824.

Ugyanaz térfogatilag 142 61 kbcm.

Gyógyjavallatok és gyógymódok. A Rajecz-fürdői források fent kimutatott alkatrészei folytán azok a következő betegségeknél kitünő gyógyhatásuak:

a) a nyakhártyák nevezetesen a gége és a nemi szervek hurutos bántalmainál;

b) bőrbetegségek közül; prorigo, phtiasis, kosz, nedves kütegek és görvélyes bőrdaganatok ellen;

c) az idegrendszer betegségei közül: benulások esetében; végül

d) traumaticus és csúzos izzadmányok esetében.

Ez egyénes-földes ásványforrások élettani hatása hőfokuk és konyhasótartalmuknál fogva kétfele. — Magas hőfokuk a bőrtevékenységet fokozza, a vérkeringést elősegiti, az összszervezet felépülését sietteti és az idegeket feleleszti, sójuk által pedig mind a külső bőrre, mind pedig a nyakhátyára üditőleg és megnyugtatólag hatnak.

Belső használatra veselobok és hugykövek orvoslására ajánlható. Legutóbbi időben idült gyomorhurutnál és gyomorégetés nél ugy a székelés kétirányu idült bajánál, belső használattal párosult fürdés mellett meglepő eredmények érettek el.

Gyógymódok ul szolgálnak: a tükör- és kádfürdőkbeni fürdésen kivül az ivó-gyógymód ugy saját, valamint minden egyébb ásványvizek használása mellett, kitünő és a mellett olcsó tej és juhsavó, végül jól berendezett massage intézet is rendelkezésére áll a t. cz. fürdőközönségnek. A hidegviz-gyógymód is alkalmaztatik az ehhez értő fürdő-orvos által; végül a hegyoldalok árnyékos erdeiben szelid emelkedésekben készült utak az Oertel tanár gyalogló gyógymódjának gyakorlását is lehetségesitik.

A szoba árak egy ágygyal ellátott szobákért számittatnak, minden további ágy után napi 20 kr. fizetendő. A Stefánia villában egy külön ágy csak 20 krba kerül. Ezen árakban az ágyneműért járó is foglaltatik, mely az esetben is fizettetik, ha az igénybe nem vétetett.

Kivánatra két és több szobából álló családi lakások bocsájtatnak a t. cz. vendégek rendelkezésére, melyeknek ára külön egyezkedés utján állapittatik meg.

A magánházakban kapható szobák ára szinte igen mérsékelt.

Kiszolgálat. Szobatakaritásért egy ágy után napi 5 kr. fizetendő. Ruha- és czipőtisztitás egy személy után naponként 5 krba kerül.

Ezeken kivül követelt egyéb szolgálatokért a személyzet külön dijazásban részesitendő. A szobatakaritásért akkor is fizetendő, ha a t. cz. vendégeknek saját szolgáik vannak.

Orvosi jutalomdij. A fürdő-orvos, ki a fürdő egészségi ügyét vezeti jutalommdijban részesül, mely a t. cz. vendégek belátására bizatik: szegények ingyen tanácskozhatnak az orvossal. A t. cz. fürdővendégek kéretnek, miszerint saját érdeküknél fogva, a gyógymódok használata előtt, az orvos tanácsát igénybe vegyék, annyival is inkább, mivel ez orvosi utasitás nélkül ártalmas lehet. Ezen első orvosi tanácskozás ingyenes.

Gyógy- és zenedij. Ezen dij 3 osztályu, de szabad választás szerint fizettetik és pedig: I oszt. 5 frt, II. oszt. 3 frt, III. oszt. 1 frt. Minden további családtag 50 krt fizet. Gyermekekért, ugy minden szolgaszemély után csak 30 kr. jár. Ezt csak azon t. cz. vendégek fizetik, kik 4 napnál tovább tartózkodnak helyben. — Ugyanez junius havában és augusztus 15-től szeptember 15 ig csak felében, az év többi részében egyáltalában nem szedetik be.

Fürdő árak. Külön medenczefürdő (legfeljebb 6 személy számára) reggeli 4½ órától 9 óráig az első személyért 80 kr., 9 órán tul 60 kr., minden további személy az időre való különbség nélkül 20 kr.; egy kádfürdő 50 kr., I. osztályu tükörfürdő reggeli 4½—9 óráig 40 kr., azontul 30 kr. II. osztályu tükörfürdő 10 kr., zuhanyfürdő 35 kr.; fürdőruha 10 kr., csupán lepedő 5 kr.

12 éven alóli gyermekek a fürdőárak felét fizetik, kivéve a kádfürdő, a zuhanyfürdő és a külön medenczefürdő első személye után fizetendő árakat.

Élelmezés. Három vendéglő van hivatva élelmezés dolgában a t. cz. vendégek kielégitésére. (Az egyik orthodox izraeliták részére.)

Jó, izletes és szükség szerint a gyógymódnak megfelelő ételek, hasonlókép kitünő italok mérsékelt, hatóságilag megállapitott árak mellett kaphatók; megegyezés szerint en abonnement is lehet étkezni. Ugyszintén kapható egész ellátás fürdőhasználással együtt, 2 frt napi ártól kezdve felfele.

Kedvezmények. Katonatisztek és tisztviselők javára messzemenő kedvezmények megállapitvák a feltételekep csak az kötteik ki, hogy azok feljebbvalóik által kellő időben bejelentessenek.

Orvosok saját személyökben ugy a fürdők utáni árak, mint a gyógy- és zenedij fizetése alól mentesek. A lakás dolgában, ugy családjaik kedvezményezése tekintetében a legnagyobb előzékenységre számithatnak.

Mulatságok. E fürdő csendes falusi jellege fenn van tartva, s menyiben összes lakházai nyaralószerüen kertek közepette épitvek s ép ezért a csendeleteit szükségelő ezt a legzavartalanabbul élvezheti.

A vendégek mulattatása és kényelme czéljából rendelkezésre áll egy gyógyterem, egy elkülönzött zongora-terem, egy olvasóterem, egy fedett séta, valamint társasjátékra alkalmasan berendezett nagy veranda. Ezenkivül czellövészet, croketjáték, Lawn-Tennis, horgászat és csolnakázás, a „nagy szállodában" (a részt nem vevők nyugalmának megzavarása nélkül) rendezett táncestélyek, a fürdői zenekar előadásai stb. nyujtanak szórakozást helyben.

Kiváló és üdülőknek alkalmas időtöltésképp kell kiemelni a pisztrángfogás különböző nemeit.

Kirándulóhely a gyönyörü környékre számtalan kinálkozik s pedig egyaránt a touristа minden fajának (a regiségbuvárnak, a természettudósnak) Létava, Szulyó, Bitse, Hricsó, Budatin, Teplicska, Strecsno és Óvár várakra, továbbá a Klakk, Zsibrit, Minesov, Kis-Kriván hegycsucsokra stb. Távolabbi kirándulások Illava, Trencséni fürdő, Tátrafüred, Stubnya stb. — A kirándulni óhajtóknak lovak és szamarak állnak rendelkezésre lovaglásra is.

Utazás Rajecz-fürdőbe. Budapestről Galanthán át 6 óra, Ruttkán át 6½ óra alatt érhető el Zsolna. Bécsből Pozsonyon át Zsolna 5½ óra. Krakkóból Oderbergen át körülbelül 5½ óra, de Zwardonon át is tehető meg az utazás; Zsolna Teschenből 1½ óra. Zsolna és Rajecz-fürdő között kényelmes társaskocsik közlekednek naponkint az egész fürdőidényen at; menetdij személyenkint 50 kr.; kivánatra különfogatok állnak rendelkezésre.

Posta- és távirdaállomás helyben. A fürdővállalat 1889. év február 24-én részvénytársasággá alakult és

---

keleti államok közt foglalott, Magyarország fürdőviszonyaira is hathatós befolyást gyakorolt.

De a hazatérő keresztesek nemcsak a gyakori fürdés szokását hozták magukkal, hanem egyúttal egy kellemetlen vendéget, a lepra-t, a bélpoklosság baját. A lepra mely nyugaton már előbb is sporadice fellépett, most a Kelettel való tömeges érintkezés folytán endemikus baj szinét vette föl s annyira terjedt, hogy a leprosariumok (a bélpoklosokat gondozó kórházak) alapitása elkerülhetetlen szükségességgé vált. A lepra terjedése a fürdők használatára sem maradt befolyás nélkül, a mennyiben az orvosok e bőrbaj ellen óvó- s gyógyszernek a gőzfürdők gyakori használatát ajánlották.

A tizenhatodik század vége felé a gőzfürdők használata pangani kezd. Egyrészt az orvosok kelnek ki a fürdők túlságos s egészséget alásó álvezete ellen, másrészt pedig a papság kezdi kárhoztatni az erkölcsrontó szórakozást. De a mi a fürdők látogatottságára leginkább hatott kedvezőtleuül, az a XV. század végén s a XVI. elején Europa-szerte elterjedő hujasenyv, syphilis volt, melyet a XVI. század első éveiben már Magyarországon is találunk. Az orvosok a gőzfürdők látogatását, mint a melyek által, nézetük szerint, e ragályos kór leginkább terjedt, megtiltották, a mi a fürdőzés alábbszállását vonta maga után.

Épügy z[illegible] maradtak rendesen a fürdőszobák az akkori időben [illegible]yakori járványos betegségek ideje alatt.

A XVI. sz[illegible]ban gyakran találkozunk erre vonatkozó rendeletek[illegible]. Az 1521-iki „Ein nutzliche ordnung und regiment wider die pestilentz", melyet Ferdinand főherczeg az osztrák tartományok számára iratott Saltzmann János udvari orvosával s mely, mint az a mű egyik helyéből kitünik, Magyarországon is érvényre jutott, erre vonatkozólag a következőt mondja: „Von den baden. Dise gefarliche Zeit soll man nicht jn gemein badstuben geen, auch nicht vill jn wannen sitzen oder wasserpaden, sond(ern) die gewonlichen haben sich zu paden, die möchten jn yere (ihrem) gemach in ayner poetting mit tuech geteckt, ein senfftlich schwayspad zuerichten, mit haissen Kysling oder glüenden eysen begossen mit wein oder mit wasser, darin gesotten seind camillen bluemen, wermutt, sand Johans khraut, speick, myntzen, wolmuet, weinrutten, und dergleichen, also mag man senfftlich schwitzen und den schwayss abtrückhen mit rainen thuechern. Man soll aber jn khaynerlay weg pald nach dem pad in den giftigen lufft ausgen, die weil der leib warm und geöffnet ist."

Az 1562-ben az ausztriai tartományok számára kibocsátott „Infections-ordnung" tekintettel az akkor nálunk is dühöngött döghalálra, bizonyára Magyarországon is birt érvénynyel. E rendelet egyik pontja így hangzik:

„Von denen Fail Pädern.

Die offnen fail Päder, sindt nun ain guette zeit heer auss verordnung der Regierung vnnd Camer, verspert suhalten, verordnet worden, bei solcher verordnung lassen es die Regierung vnnd Camer noch, allerdings biss auf Ihrem weittern beschaid beleiben, in erwagung, das sich die vergifftung mindert mer ausspreitten, vnnd einreis-en mag, als wo vil volck zusammen khumbt, vnd mit dem Gesicht, Athem und Schwaiss aneinander berüern thuet. Darumben wirdet nach Göttlicher hilf die pest, vnd sicherlicht Rettung und Ertzney sein, das sich ain yeder Mensch, sovil müglichen Selbst hüatte, vnd on sondere merkliche Ehafft, vnnd vrsach, su den Inficierten nit gee, noch sich muettwillig vnnd one not, vnter das volckh mische."

Épugy rendeli az 1630-iki „Ordo pestis:"

„Von Schuelen, Bädern und Fecht-Schuelen.

Die Particular-Schuelen, offne Feil-Päder, vnd andere dergleichen Zusammenkunfften belangendt, sollen nach gelegenheit sich erzaigender Infektion eingestellt werden: derentwegen dann beraith die Verordnung beschehen.

Weber János eperjesi gyógyszerész 1645-ben Bártfán megjelent „Amuletum azaz rövid és szükséges oktatás a döghalálról" cz. művének 58. oldalán a fürdőknek járványos kór idejében való használatról ezt irja: Az fördő nem tiltatik ugyan teljességgel, csak hogy módgyával éllyenek vele, főképpen a kik hozzá szoktak, hanem csak azért tiltatik a közönséges fördő, hogy ne talán az emberek egybe gyülvén, egyik a másiktól infiziáltassék, és így inkább nevekedgyék az dögleletesség."

Az 1692-iki Kollonics, győri püspök által életbe léptetett járványszabályok egyik pontja így hangzik: Bey einreissender Pest sollen alle warme und andere Bäder aufgehoben seyn."

A mesterséges fürdők látogatottságának alábbszállításához hozzájárult még a természetes fürdőknek — a XVI. század óta mindinkább terjedő — alkalmazása, mely Magyarországon is lassankint háttérbe kezdte szoritani a mesterséges fürdők használatát. Schwartz Ignácz.

n iudent elkövet, hogy a vendégeknek a fürdőbeni tartózkodást kényelmessé tegye és vendégeinek megelégedését minden irányban kiérdemelje.

Minden közelebbi felvilágositással készségesen szolgál a fürdőgondnokság.

Felelős szerkesztő: *Wittinger Antal.*

Kiadó-laptulajdonos: *Feigl Gyula.*

2913/90.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbiróság mint telekönyvi hatóság közhirre teszi, hogy **Pinczker Ferencz** végrehajtatónak **Koller Antal** végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a kőszegi kir. járásbiróság területén lévő Felső-Szénegető határában fekvő a F.-Szénegető 10. számu tjkvben A 1 1—10 és 12—16. sor szám alatt a 10 sz. házzal felvett 1/8 telekre az árverést 1097 frt ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlan

az 1891. évi junius hó 16-ik napján d. e. 10 órakor F.-Szénegetö község házánál

megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10% vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpeaznek a birósságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, 1890-dik évi deczember hó 13. napján.

A kőszegi királyi járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Saáry,
kir. aljárásbiró.

Kimutatás

az 1891. évi **április** havi ideiglenes üzleti bevételekről

a kőszeg-szombathelyi vonalon.

Folyó szám	A vasut megnevezése	Év	Havi eredmények: Átlagos üzemhossz	szállitott: Személylyek száma	szállitott: Gyors- és teheráruk tonn	Bevétel szállitm. után: Személy és podgyász forint	Bevétel szállitm. után: Gyors- és teheráru forint	Bevétel: Összesen forint	Kilométerenként forint	Eredmények az év elejétől e hó végéig: Átlagos üzemhossz Klm.	Bevétel szállitm. után: Személy és podgyász forint	Bevétel szállitm. után: Gyors- és teheráru forint	Bevétel: Összesen forint	Kilométerenként forint	Évi átlagos kilométerenkinti bevétel az eddigi eredmény alapján számitva forint
		1891	17	6060	426	1537	702	2239	132	17	5879	3717	9596	564	1692
	Déli	1890	17	3282	581	1768	949	2717	160	17	5763	3791	9544	561	1683
	vasut	több	—	2778	—	—	—	—	—	—	126	—	52	3	9
		kevesebb	—	—	155	231	247	478	28	—	-	74	—	—	—

Unger József Kőszegen.

Keil Alajos-féle

padlózat-fénymáz

(Glasur) **Bécsből**

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára. 1 nagy palaczk ára frt. 1.35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs,

legjobb és legegyszerűsb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 kőcsög ára 60 kr., mindenkor kapható:

Unger Józsefnél, Kőszegen.

Legnagyobb brünni szétküldési áruház

Ticho Fülöptöl,

Krautmarkt. 21. BRÜNN Rathhausgasse 17. sz.

Egy **Maradék**

Szétküld postautánvéttel vagy előfizetés mellett:

brünni posztó-szövetet, 3·10 méter, egy teljes férfiöltönyre, jó minőségben csak	frt 5.—
brünni posztó-szövetet, 3·10 meter, egy teljes férfiöltönyre, finom minőségben csak	frt 8.—
brünni posztó-szövetet, 3·10 meter, egy teljes férfiöltönyre, legfinomabb minőségben csak	frt 10.75
brünni posztó-szövetet, fekete szinben, 3·10 m., egy salon-öltönyre, igen tartós, csak	frt 9.—
2 meter, egy felöltőre, a legujabb szinben és szövetnemben, csak	frt 6.—
mosható kártolfonal, (mosásért biztositatik), a legujabb dessinben és szinben, 6·40 m., egy teljes férfiöltönyre, csak	frt 3.—
Egy maradek lenvászon, czérnázott áru, mosható és csodálatos minta, 6·40 meter, egy teljes férfiöltönyre, csak	frt 4.—
Egy vállravető, czérna, 9 negyed hosszu, frt 1.20; tiszta gyapju, 10 negyed hosszu	frt 4.—
egész fekete, selyemállal (Cachemir-kendő gyászra	frt 4.50

Női ruha-szövetek

mindenféle szövő nemben, kivitelben és szinben, a legujabb és legdivatosabban a tavaszi és nyári időszakra 1891/92.

Egy egész öltözet
dupplaszélas.

jó minőségben 10 meter - -	frt 3.50
jobb „ 10 meter - -	frt 6.—
finom „ 10 meter - -	frt 8
finomabb minőségben tiszta gyapju 10 meter - -	frt 9.—
legfinomabb minőségben tiszta gyapju 19 meter - -	frt 13.—

francia áru.

Fekete Cachemir,
lengyel készitmény,
sima, csikos vagy virágos:

1 öltözet 10 meter, sima - -	frt 4.50
1 öltözet 10 meter, csikos -	frt 5.50

a legfinomabb nemben.

Angol Zephyr (vásznak),
legfinomabb és legalkalmasabb házi és utczai öltözéknek. **Uj!!**

1 egész öltöny Ia. 10 meter -	frt 5.50
1 egész öltöny IIa. 10 meter	frt 4.—

Franzia
Voiles
(Satins),
mosásra biztositék.

Egy teljes ruha
10 meter:

jó minőségben - - - - -	frt 2.80
finom „ - - - - -	frt 3.50
legfinomabb minő-ségben - -	frt 4.50
atlasz-minőségben - - - -	frt 6.—

Jute-függöny
török minta, egész hosszában

első minőség - - - - -	frt 3.50
második minőség - - - -	frt 2.50

Tunis-függöny
aranynyal átszöve, gyönyörü csikossal és bojttal ellátva, teljes hosszában, mindenféle szinban - - frt 4.50

Egy garnitura,
két ágy- és egy asztalteritő

jute-ből - - - - - - - -	frt 3.50
ripsből - - - - - - - -	frt 4.50

Manilla-futószönyeg,
igen tartós,
egy maradék 10—11 meter - frt 3.40

Lennáruk:

Egy darab = 30 bécsi röf.

ára darabonkint:

Rumburgi széklenn, 3/4 széles	frt 6.50
Rumburgi Oxford valódi szin Ia.	frt 6.50
Rumburgi „ „ „ IIa	frt 4.50
Chiffon, igen jó minőség á frt 4.50, 5.50, 6.50 egész - - - -	frt 9.—
Házivászon, 4 negyed széles -	frt 4.50
5 negyed széles - - - -	frt 5.50
Stefánia-vászon, 5 negy. széles teljes pótlék a lenfonálnak - -	frt 9.—
Atlasz-Gradl, ágybehuzókra Ia.	frt 8.50
IIa. - - - - - - - - -	frt 5.50
Lenszövet varrás nélkül darabja 2 meter hosszu - - - - -	frt 1.10
Canevas, Ia. min. ágybehuzókra	frt 6.—

Hölgy-ingek, chiffonból vagy erős lenvászonból csipkével, 6 drb frt 3.75

legjobb rumburgi fonállal és svájczi himzéssel 6 darab - frt 6.—.

Pompásan alkeszitett mintakonyvek ingyen es bermentesen küldetnek. — Minták kivanság szerint minden aruczikkből ingyen és bermentesen küldetnek.

Nyilt-tér.

Selyem grenadin, fekete és szines (szonkivül minden világos szin) 95 krtól egész 9 frt 25 krig meterenkint, (18 fele kvalitásban) küld ruhaszám bérmentesen a gyári depó G. Henneberg (cs. és kir. udvari szállitó) Zürich. Minták postafordultával. Levelekre Svájczba 10 kros bélyeg ragasztandó.

Szép mintak maganvevöknek ingyen es bermentve.
Eddig nem letezett **mintakönyvek** szabók számára bérmentetlen és csak 20 krnyi betéttel, mely megrendelés után leszámitásba vétetik.

Öltözékeknek való kelmék.

Peruvien és Dosking a magas klérus számára, szabályszerü kelmék cs. és kir. **tiszti egyenruháknak, aggharczosok-, tüzoltók-, tornászok- és libériáknak, biliárd- és játékasztalokra** való poszó, (loden), vizhatlan **vadászkabátoknak, mosókelmék, utazóplaidek 4—14 frtig** stb. Aki olcsó, tisztességes, tartós, tiszta gyapjus posztóárúkat és nem olcsó rongyokat, melyek minden oldalról vevésre ajánltatnak és alig érdemesek a szabó ollójára, akar venni, forduljon

Stikarovsky Jánoshoz Brünnben

Ausztria-Magyarország legnagyobb posztógyára.

Fel milliónyi állandó raktárom- és világüzletemnél könnyen érthető, hogy sok maradék található; minden okosan gondolkozó ember belátnatja, hogy olyan kis maradékokból és szelvényekből nem küldhetök szét minták, mivel pár száz mintarendelések mellett rövid idő alatt mi sem maradna meg, és azért az tiszta szédelgés, ha posztóczégek mind a mellett hirdetnek maradék- és szelvénymintákat, mely esetben a mintaszeletek egész darabokból és nem maradékból valók; az efele eljárás könnyen felfogható. — Maradékok, melyek nem tetszenek, átcseréltetnek, vagy a pénz visszaküldetik. A maradékok megrendelésénél a czim, hosszuság és az ár kiteendők. — Szétküldés utánvét mellett csak 10 frton felül bérmentve. — Levelezés német, magyar, cseh, lengyel, olasz és franczia nyelven.

Gyors és biztos segitség gyomorbajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztitására és tiszta általpotban való fentartására és a jó emésztés elősegitésére a legjobb s leghathatósabb szer s már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalzsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb s leggyógyhatásosb gyógyfüvekből a leggondosabban van készitve s különösen minden emésztési hajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus felbüfögés, vértólulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósnak bizonyul. Ily kitünő hatási következtében ezen életbalzsam egy bebizonyult, megbizható háziszerevé lett a népnek. Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Zivotni balzám

Védjegy

Óvás! Hamisitások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasitás szerint készitett „Dr. ROSA-felo életbalzsam" minden üvecskéje kék burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr. ROSA életbalzsama a „fekete szahos" czimzett gyógyszertárból, FRAGNER B. Praga 205—III." német, cseh, magyar és franczia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalzsama valódian kapható csak a készitő

FRAGNER B.

főraktárában, gyógyszertár a „fekete szahoz" Prágában 205—III., és BUDAPESTEN Török Iozsef úr gyógyszerésznél, király-utcza 12. sz. Budai Emil úr városi gyógyszertárában a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszertárában van raktár ezen életbalzsamból.

Ugyanott kapható.

pr áai általános házi-kenőcs

több ezer hálanyilatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménynyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, gunyos fakadékoknál, pokolvarnál, körömgyöknél, az ugynevezett körömféregnél, alkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpulladást a legrövidebb idő alatt eltávolit; a hol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszivja, kiéreti és kigyógyitja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szalanozékben

Óvás! Miután a prágai általános házikenőczöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasitás szerint csak nálam lesz készitve, a csak akkor valódi, ha a sárga ércszalencze, melyben vörös töltetik, használati utasitásokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyaltabb számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyitására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.